

به نام خدا

راهنمای مدیریت زیستگاه دوزیستان

۲۲۵۸۰۷۲

www.ketab.ir
مترجم
معصومه نجیب زاده

۱۴۰۰

مؤسسه آموزشی تألیفی ارشدان

عنوان و نام پدیدآور	:	راهنمای مدیریت زیستگاه دوزیستان/جان بیکر...[و دیگران]؛ مترجم معصومه نجیب‌زاده.
مشخصات نشر	:	تهران: موسسه آموزشی تألیفی ارشدان، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	:	۱۸۴ص: مصور(رنگی).
شابک	:	۹۷۸-۶۲۲-۰۸-۱۹۴۰۰۰
وضعیت فهرست نویسی	:	فیبا
یادداشت	:	Amphibian Habitat Management Handbook. عنوان اصلی:
یادداشت	:	جان بیکر، تروور بیبی، جان باکلی، تونی جنت، دیوید اورچارد.
موضوع	:	دوزیستان -- انگلستان -- حفاظت دوزیستان -- انگلستان -- زیستگاه زیستگاه (بوم‌شناسی) -- انگلستان -- حفاظت
شناسه افزوده	:	بیکر، جان
شناسه افزوده	:	نجیب‌زاده، معصومه، ۱۳۴۹، - مترجم
رده بندی کنگره	:	QL۸۴/۵
رده بندی دیویی	:	۶۳۹/۹۷۷۸۱۷
شماره کتابشناسی ملی	:	۸۶۶۷۶۴۹
اطلاعات رکورد کتابشناسی:	:	فیبا

www.ketab.ir
ارشدان
مؤسسه آموزشی تألیفی ارشدان

نام کتاب:	راهنمای مدیریت زیستگاه دوزیستان
مترجم:	معصومه نجیب‌زاده
ناشر:	آموزشی تألیفی ارشدان
ویرایش:	اول
نوبت چاپ:	اول ۱۴۰۰
حروفچینی و صفحه آرایی:	www.irantypist.com
طراح و گرافيست:	www.irantypist.com
شابک:	۹۷۸-۶۲۲-۰۸-۱۹۴۰۰۰
شمارگان:	۱۰۰۰
مرکز خرید آنلاین:	www.arshadan.com
www.arshadan.net
مرکز پخش و توزیع:	۰۲۱۴۷۶۲۵۵۰۰
قیمت:	۶۰۰۰ تومان

به نام ایزد دانا که آغاز و انجام از آن اوست

هرگز دل من ز علم محروم نشد کم ماند ز اسرار که مفهوم نشد
اکنون که به چشم عقل در می نگرم معلوم شد که هیچ معلوم نشد

ای دانای بی همتا، ای بخشنده ایی که ناخواسته عطا فرمایی و هر نیازمندی را به عدالت بی نیاز گردانی، مگر اینکه نالایق باشد و آن عنایت را به بازگونه از دست دهد. در عرصه پیشرفت تکنولوژی در هزاره سوم، هنوز نیاز بر مطالعه کتاب در کنار استفاده از منابع کامپیوتری و اینترنت احساس می شود. از این بابت خوشحالیم که می توانیم در جهت اعتلای علم، دانش و فرهنگ کشور قدمی هر چند کوچک برداریم.

و من الله التوفیق

دکتر شمس الدین یوسفیان

مدیر مسئول انتشارات ارشدان

فهرست مطالب

فصل اول: مقدمه ۱۹

- ۱-۱ پیشینه ۱۹
- ۲-۱ حیطه کاری Scope ۲۱
- ۳-۱ الزامات و اصول زیستگاه ۲۲
- ۴-۱ کاهش جهانی ۲۳
- ۵-۱ منابع ۲۵

فصل دوم: دوزیستان بریتانیا ۲۹

- ۱-۲ سمندر تاجدار بزرگ *Triturus cristatus* ۳۰
- ۲-۲ سمندر لطیف *Lissotriton vulgaris* ۳۴
- ۳-۲ سمندر پالمات *Lissotriton helveticus* ۳۶
- ۴-۲ وزغ معمولی *Bufo bufo* ۳۸
- ۵-۲ وزغ ناترک *Epidalea calamita* *Bufo* ۴۰
- ۶-۲ قورباغه معمولی *Rana temporaria* ۴۲
- ۷-۲ قورباغه استخری شمالی *Pelophylax lessonae* ۴۴
- ۸-۲ منابع ۴۶

فصل سوم: قوانین و سیاست ۴۹

- ۱-۳ قوانین ۴۹
- ۲-۳ فهرست برنامه عمل تنوع زیستی "گونه‌های اولویت‌دار" ۵۱
- ۳-۳ پیامدهایی برای مدیران سایت ۵۲
- ۴-۳ سایت‌های مجاز محلی ۵۴
- ۵-۳ کنترل توسعه و برنامه‌ریزی آینده ۵۴
- ۶-۳ مکانیسم‌های محیط زیست - کشاورزی ۵۶
- ۷-۳ منابع ۵۷

فصل چهارم: ساخت حوضچه ۶۱

- ۱-۴ مزایای ساخت حوضچه ۶۱

۱-۲ پیشینه

هدف این کتاب راهنما این است که منبعی برای طیفی از افرادی که در امر حفاظت از دوزیستان نقش دارند، از جمله مدیران سایت، گروه‌های اجتماعی و داوطلبان باشد. همچنین امید می‌رود که کتاب راهنما برای کارکنان دولت محلی و مشاوران زیست محیطی که در برنامه ریزی توسعه مشارکت دارند، در جهت بهینه سازی مزایای حفاظتی حاصل از این فرایند مفید باشد. به دلیل اشاره به قوانین اساسی و مکانیزم‌های سیاسی، ما پوشش کتاب را به بریتانیای کبیر، یعنی کشورهای انگلستان، اسکاتلند و ولز محدود کرده‌ایم، با این حال، اصول مشخص شده به طور گسترده‌تری در برافرس شمال اروپا قابل اجرا خواهند بود.

هفت گونه دوزیست بومی بریتانیای کبیر وجود دارد. اگرچه آنها یک گروه‌بندی تاکسونومیکی نسبتاً کوچک هستند، اما طیف وسیعی از چالش‌ها و فرصت‌های حفاظتی را نشان می‌دهند. بیشتر این گونه‌ها به طور گسترده‌ای پراکنده شده‌اند (سمندر تاجدار بزرگ، سمندر لطیف، سمندر پالمات، وزغ معمولی و قورباغه معمولی). با این حال، دو مورد از آنها (سمندر تاجدار بزرگ و وزغ معمولی) در اولویت‌های برنامه عمل تنوع زیستی بریتانیا (UK Biodiversity Action Plan (BAP قرار دارند.

سه گونه گسترده باقی مانده، که توسط BAP اولویت‌بندی نشده‌اند (سمندر لطیف، سمندر پالمات و قورباغه معمولی)، هنوز هم شایسته توجه هستند. این گونه‌ها بدون شک کاهش را تجربه کرده‌اند و آنها برای معکوس کردن این روند به اقدامات حفاظتی نیاز دارند. برای مثال، قورباغه معمولی دیگر یک گونه "رایج و معمول" در بخش‌های بزرگی از حومه شهر نیست. از این رو، نیاز به اطلاعات حفاظتی برای گونه‌های دوزیستان گسترده در جهت طیف متنوعی از گروه‌های کاربری وجود دارد. علاوه بر این، دوزیستان تمرکز خوبی برای آموزش و

اقدامات حفاظت محلی دارند و می‌توانند گونه‌های چتر (umbrella species) برای مدیریت زیستگاه باشد.

دوتا از دوزیستان ما، وزغ ناترجک و قورباغه استخری شمالی، به خاطر کمیابی در اولویت‌های حفاظتی قرار دارند. وزغ ناترجک به کمتر از ۶۰ مکان محدود شده است.

قورباغه استخری حتی کمیاب‌تر است. این گونه به تازگی به عنوان گونه بومی شناخته شده است - کشفی که همزمان با انقراض آن در طبیعت بود. قورباغه‌های استخری از سوئد به

یک سایت در انگلستان معرفی مجدد (reintroduced) شده‌اند.

هم گونه‌های نادر و هم گونه‌های گسترده دوزیستان در طول نیمه دوم قرن بیستم دچار تغییراتی در وضعیت حفاظت شده‌اند. قبل از تشدید کشاورزی مرتبط با جنگ جهانی ۱۹۳۹-۴۵، دوزیستان به احتمال زیاد در مناطق روستایی رشد کردند و از ساخت حوضچه‌هایی برای اهداف کاربردی و همچنین محصولات فرعی استخراج منابع از زمین بهره مند شدند. تعداد حوضچه‌های روستایی در اوایل قرن بیستم به اوج خود حدوداً یک میلیون رسید. از آن زمان به بعد حوضچه‌ها یا از دست رفته و یا به دلیل جایگزین شدن وظایف خود نادیده گرفته شده‌اند و یا به دلیل عدم مدیریت، پایین آوردن سطح آب و کاهش کیفیت آب تخریب شده‌اند.

دوزیستان بخشی از زندگی خود را در بیشتر موارد در خشکی سپری می‌کنند. زیستگاه خشکی در حومه شهر نیز از نظر کیفیت کاهش یافته است زیرا فن آوری کشاورزی باعث کاهش تعداد بی مهرگان موجود به عنوان طعمه دوزیستان شده است و کیفیت آن با افزایش مساحت واگذار شده به مراتع قابل کشت یا بهبود یافته، افزایش پیدا کرده است.

از بین رفتن مستقیم زیستگاه حیات وحش به منظور توسعه بناهای ساختمانی، دوزیستان را نیز تحت تأثیر قرار داده است. به عنوان مثال، مکان‌های ساحلی مورد علاقه وزغ ناترجک ناپدید شده‌اند، زیرا توسط انسان‌ها به عنوان نواحی مطلوب برای توسعه اوقات فراغت مورد هدف قرار گرفته‌اند.

توسعه مسکن در جاهای دیگر تأثیرات متفاوتی بر دوزیستان داشته است. در حالی که زمین‌های روستایی تحت مدیریت سنتی از بین رفته است، باغ‌ها و به ویژه حوضچه‌های باغ، زیستگاه جدیدی را فراهم کرده‌اند. این حوضچه‌ها از جهات مختلف با هم‌تایان روستایی خود تفاوت دارند. به طور خاص، آن‌ها کوچکتر هستند با این وجود، تعداد حوضچه‌های باغی، در هر سطح قابل مقایسه از زمین، بسیار بیشتر از حوضچه‌های موجود در حومه شهر است.